

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине

KANTON SARAJEVO
Ministarstvo privrede

КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство привреде

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Economy

Broj: 07-03-11-127/22
Datum: 21.01.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
71000 Sarajevo
Hamdije Čemerlića 2

PREDMET: Komentari na nacrtе Zakona o turizmu FBiH i Zakona o boravišnoj taksi

U nastavku su dati suštinski važni komentari na nacrtе Zakona o turizmu FBiH i nacrt Zakona o boravišnoj taksi koji se odnose na potrebu promjene pristupa u kreiranju zakonskog okvira koji bi omogućio razvoj održivog i efikasnog sistema turizma u Federaciji BiH:

Iako se nacrt Zakona poziva na načelo sveobuhvatnog razvoja turizma i pratećih djelatnosti na teritoriji Federacije BiH u samom tekstu nacrta se ne vidi jasno kohezija i sinergetsko djelovanje između Federacije BiH i kantona što je definisano ustavom Federacije BiH, posebno u dijelu razvoja i implementacije politika turizma. Ovdje se posebno treba osvrnuti na poslove od posebnog značaja za razvoj turizma gdje se ovi poslovi povjeravaju pravnim licima odlukom Vlade Federacije BiH, mada su ovo poslovi koji su blisko povezani i sa djelatnošću turističkih zajednica, kantona i lokalnih zajednica.

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Reisa Džemal ulica na Čauševića 1

Sredstva u budžetu za podsticajne mjere se „mogu“ planirati. Ako se turizam namjerava sistemski razvijati, onda se sredstva moraju planirati. Imajući u vidu dosadašnja iskustva sa dodjelom podsticajnih mjera, potrebno je uključiti kantone u planiranje potreba (i sredstava), a sve u skladu sa strateškim i razvojnim dokumentima Federacije BiH i kantona. Ova mjera treba prestati biti formalna zakonska stavka i administrativna aktivnost i njoj se treba pristupiti kao jednoj od najvažnijih mjera u ukupnom razvoju turizma Federacije BiH.

Prema nacrtu obim djelovanja turističkih zajednica uključuje unapređenje turizma, kao i promociju, ali to je samo dio aktivnosti kojima se turistička zajednica kao destinacijska organizacija bavi. Nacrt Zakona ne spominje niti se prema turističkim zajednicama odnosi kao destinacijskim menadžment organizacijama. Takođe, nacrt ne obrađuje niti govori o destinacijama i destinacijskom menadžmentu. Primjer dobre prakse koju treba slijediti je praksa Republike Hrvatske gdje se govori o lokalnim (jedna ili više lokalnih zajednica), regionalnim (područne – regionalne samouprave) i gradskim, nacionalnim (RH), što je model koji se treba primijeniti i u Federaciji BiH. U svakom slučaju, ciljevi turističkih zajednica u RH je prema Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma:

- razvoj i marketing destinacije kroz koordiniranje ključnih aktivnosti turističkog razvoja (planiranje, razvoj turističkih proizvoda u destinaciji, finansiranje, donošenje i provedba odluka), u skladu sa dokumentima kojim se definiše nacionalna strategija razvoja turizma,
- osiguravanje cjelovitije zastupljenosti specifičnih lokalnih/regionalnih interesa kroz jačanje lokalne/regionalne inicijative i povezivanje učesnika na lokalnom/regionalnom nivou radi stvaranje međunarodno konkurentnih turističkih proizvoda,
- poboljšavanje uslova boravka turista u destinaciji, te razvoj svijesti o važnosti i privrednim, društvenim i drugim učincima turizma, kao i potrebi i važnosti očuvanja i unapređenja svih elemenata turističke resursne osnove određene destinacije, a posebno zaštite okoliša, kao i prirodne i kulturne baštine u skladu sa načelima održivog razvoja.

Pristupom koji je prikazan u nacrtu Zakona se ne rješava jedan od najvažnijih problema u razvoju turizma u BiH i Federaciji BiH, a to je destinacijski menadžment na svim nivoima. Turističke zajednice trebaju biti nosioći razvoja turizma i fokalne tačke za integraciju privatnog, javnog i nevladinog sektora, a ne samo promotori ponude ili učesnici u razvoju turističkih proizvoda. Ukoliko se ovaj dio suštinski ne izmjeni, nacrt Zakona gubi smisao u kontekstu razvoja održivog turizma. Unapređenju, a može se reći i reformi rada turističkih zajednica treba posvetiti posebnu pažnju, a to ovaj nacrt ne nudi. Parcijalna rješenja kao što su ova će dovesti do održavanja status quo u razvoju turizma i daljeg organskog, a ne induciranog razvoja, turizma što nije niti ekonomski, ali ni društvene ni okolinski prihvatljivo.

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562 121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562 226

Sarajevo, Reisa Džemaludin Čauševića 1

Načrt Zakona govori da „kantoni i jedinice lokalne samouprave u skladu sa potrebama i planovima u oblasti turizma mogu osnovati turističke zajednice“. Imajući u vidu prirodu turizma u BiH, kao i ustavne nadležnosti i uredenost Federacije BiH, može se govoriti o tome da kantoni trebaju, a jedinice lokalne samouprave mogu osnovati turističke zajednice. Takođe, nejasna je koordinacija aktivnosti sa kantonima i lokalnim samoupravama koje nisu osnovale turističke zajednice, te način upravljanja razvojem turizma u tim kantonima i lokalnim samoupravama. Kako je uređeno djelovanje turističkih zajednica koje su već registrovane i djeluju?

Iako je nadležnost za razvoj turizma na entitetskom nivou, ipak je u aktivnostima Turističke zajednice Federacije BiH potrebno predvidjeti i potrebu koordinaciju zajedničkih aktivnosti sa RS i na nivou BiH.

Član 83. govori o osnivanju destinacijskih menadžment organizacija što je zbunjujuće jer su turističke zajednice destinacijske menadžment organizacije.

Zabrinjavajuće je, ali i iznenađujuće, da predlagač ne predviđa članarinu kao oblik prihoda turističkih zajednica. To je još više važno imajući u vidu da se načrt Zakona očito ne bazira na ekonomskim i finansijskim analizama i projekcijama vezanim za dosadašnje djelovanje finansiranje turističkih zajednica i ukupna turistička kretanja. U načrtu Zakona o boravišnoj taksi boravišna taksa se u definiciji ne spominje kao prihod turističke zajednice. Upitno je da li će kantoni i jedinice lokalne samouprave imati sredstava za djelovanje (povećanog broja) turističkih zajednica, ne samo u smislu pokrivanja operativnih troškova nego i u smislu razvojnih projekata i razvojne perspektive. Takođe, da li će uopšte biti dovoljno sredstava za razvoj turizma, ne samo za funkcionisanje turističkih zajednica? Ovo će biti posebno izraženo i pogubno u sredinama koje imaju niži stepen razvijenosti turizma i turističkih kapaciteta gdje će i prihodi od naplate boravišne takse biti manje. Smatramo da je ponuđeni način finansiranja rada turističkih zajednica apsolutno neodrživ i nerealan, a samim tim smatramo da je i cijeli sistem razvoja turizma samim tim potpuno neefikasan. Ovo posebno treba imati u vidu kada govorimo o manje razvijenim turističkim područjima ili područjima sa manje razvijenom turističkom ponudom jer ne postoji razraden mehanizam koji bi uticao na preraspodjelu prihoda ka manje razvijenim turističkim područjima. Ovdje nije namjera licitirati sa procentima koji bi trebali biti raspoređeni između lokalne samouprave, kantona i Federacije BiH, ali se i ovi procenti moraju bazirati na ekonomskim analizama i procjenama (baziranim i na podacima o smještajnim kapacitetima i turističkim kretanjima). Činjenica je da bi privatni sektor želio biti oslobođen određenih fiskalnih i parafiskalnih obaveza, ali je i činjenica da privatni sektor (obveznici plaćanja članarine) imaju povećane prihode zahvaljujući razvoju turizma. Razvojem turizma dobija i zajednica i privatni sektor. Ako se želi napraviti rasterećenje privatnog sektora, što podržavamo, onda se treba pronaći neki drugi način, a ne kroz eliminaciju članarine. Obaveza Ministarstva za okoliš i turizam FBiH je da ove koristi za privatni sektor efikasno iskomunicira sa privatnim sektorom kroz činjenice i pokazatelje, a ne da jednostrano ukida izvor prihoda koji je barem dijelom finansijska garancija za razvoj turističkog sektora. Turizam kao integrativni sektor proizvodi čitav niz pozitivnih efekata za ukupnu privredu ne samo za poslovne

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562 122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Re: sa Džemaludina Čauševića 1

subjekte na koje se ovaj naert odnosi. Dakle, smatramo da je ova mjera ukidanja članarine bazirana na paušalnim procjenama, a ne ozbiljnim ekonomskim analizama i projekcijama jer su i do sada prikupljena sredstva bila nedovoljna za zadovoljenje svih potreba za unapređenje i razvoj turizma. Ako je namjera da sistem bude efikasniji, na bazi čega je to određeno, odnosno kako je ocijenjena efikasnost postojećeg sistema? Održani okrugli stolovi su važni za razmjenu mišljenja i diskusije, ali ni u kom slučaju nisu reprezentativni niti dovoljni. Dovoljno je naglasiti da : Republika Hrvatska na koju se poziva u objašnjenjima za donošenje Zakona ima previdenu članarinu (Zakon o članarinama u turističkim zajednicama). Takođe, kantoni nisu u mogućnosti da određuju načine finansiranja razvoja turizma, osim kroz boravišnu taksu, ali se eliminiše način naplate dnevnih ili drugih vrsta boravišnih taksi. Federacija BiH prema naertu ima nadležnost i mogućnost za donošenje podzakonskih akata gdje kantoni ne moraju biti konsultovani, što opet stavlja kantone u nepovoljan položaj.

Takođe u obzir se ne uzima, niti uniformno tretira i razrađuje, pitanje koje se odnosi na suzbijanje siive ekonomije koja proizilazi iz manjkavosti sistema registracije turista posebno imajući u vidu raspoložive tehnologije. Dovoljno je pogledati iskustvo Republike Hrvatske u regulaciji navedenih oblasti i samog sistema provođenja.

Pored toga, Zakon o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine pun je gramatičkih i tehničkih grešaka, npr. u članu 2. dva puta je navedena alineja v), u članu 5. nedostaje stav (4)., u članu 9. stav (2) na početku nedostaju riječi: „Program razvoja“ i sl.

U članu 11. stoji da Vlada Federacije BiH odlukom povjerava obavljanje poslova iz člana 10. Ovo je u direktnoj koliziji sa odredbama člana 10. Koje su to nepokretnosti iz člana 10. u vlasništvu Federacije BiH od posebnog značaja za razvoj turizma. Takve nepokretnosti uglavnom su u vlasništvu ili kantona ili općine grada, pa se postavlja pitanje zašto se njima ovim članom uskraćuje pravo da o tome odlučuju.

U članu 12. stav (1) ispušteni su budžeti kantona i općine/grada.

U članu 18. stav (4) navedeno je da fizičko lice upisano u registar za obavljanje djelatnosti putem interneta može obavljati i u stambenom prostoru. Nejasno ostaje da li nadležna inspekcija uopšte može vršiti nadzor takvog poslovnog subjekta u stambenom prostoru. Po važećim propisima kojima se reguliše rad inspekcija to sada nije moguće.

U članu 19. stav (3) tačka 9. riječ „tekućeg“ treba zaminjeniti sa riječju „transakcijskog“. Naime, samo fizička lica imaju tekući račun, dok su poslovni subjekti u obavezi da otvore transakcijski račun firme.

U članu 26. obavezno ubaciti da rješenje sadrži i porezni identifikacijski broj putničke agencije/poslovnice, što mnogome kasnije može olakšati poslove kako nadzora tako i inspekijskog nadzora.

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Te : + 387 (0) 33 562 121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1.

Član 34. nije predvidio situaciju kada putnička agencija u toku godine iskoristi poljeu osiguranja odnosno bankarsku garanciju do navedenog iznosa, a nastavi sa sličnom praksom lošeg poslovanja., pitanje je: šta dalje.

Nije nigdje navedeno na koji rok se izdaje licenca, te šta nakon proteka tog roka. Trajanje licence bi trebalo propisati ili posebnim članom, ili dopuniti član 37. Takode bi u tom smislu trebalo dopuniti i član 39. ako se licenca ne produži.

U članu 46. stav (1) alineja g. Nejasno je šta tačno treba da znači „da udovoljava propisanim zdravstvenim uslovima“ i ko iste propisuje. Ova odredba je prilično nejasna i neodređena. Možda definisati „da je zdravstveno sposoban“ ili slično. Ovo isto važi i za druge članove gdje je isto definisano (npr. Član 64.)

Mišljenja smo da bi na odgovarajući način trebalo definisati i turističke vodiče u planinskom odnosno avanturističkom turizmu.

Član 71. definiše koje sve turističke zajednice mogu biti. Dalje se u zakonu govori samo o Turističkoj zajednici Federacije BiH, a nedostaju istovrsne odredbe o drugim turističkim zajednicama.

U inspeksijskom nadzoru nisu razgraničeni poslovi federalnih i kantonalnih inspektora, što u praksi može da dovede do sukoba nadležnosti, odnosno nepostupanja i jedne i druge inspekcije zbog „nenadležnosti“.

Smatramo da je predloženi Naert Zakona o turizmu Federacije BiH neprihvatljiv.

NACRT ZAKONA O BORAVIŠNOJ TAKSI - Mišljenje

Kako boravišna taksa ostaje jedini stalan izvor prihoda (naertom Zakona o turizmu FBiH ukida se članarina), neophodno je ukazati na sve manjkavosti i opasnosti koje ovaj zakon nosi:

- Smanjuje se mogućnost ostvarivanja prihoda, ali se povećava broj turističkih zajednica, što će neminovno dovesti do nemogućnosti kvalitetnijeg obavljanja osnovne djelatnosti, usitnjavanja turističke ponude, opterećenja budžeta lokalnih jedinica samouprave i kantonalnih budžeta kako bi se pokrili administrativni troškovi turističkih zajednica, što na koncu dovodi do situacije da će se iz drugih javnih prihoda morati izdvajati sredstva za te namjene na uštrb finansiranja drugih javnih funkcija (infrastrukturnih i drugih projekata od javnog značaja)
- Polarizirat će se stanje razvijenosti turističke ponude (konkretno u Kantonu Sarajevo) na općine koje imaju razvijenu ponudu jer imaju predispozicije i razvijenu turističku

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-171, + 387 (0) 33 562 122

Fax: + 387 (0) 33 562 226

Sarajevo, Reisa Džemalovina Čauševića 1

pomidu, te one koji su nerazvijene jer nemaju turističke proizvode, a Zakon nije predvidio nikakav način da preraspodijeli sredstva i podstakne turistički nerazvijenije općine.

U dijelu obrazloženja ovog Zakona navodi se „Federalno ministarstvo okoliša i turizma, kao obradivač zakona, stanovišta je da će nova zakonska rješenja, predložena u prijedlogu ovog zakona, u značajnoj mjeri doprinijeti boljoj učinkovitosti sistema i boljoj koordinaciji i svrsishodnijem trošenju sredstava prikupljenih naplatom boravišne takse“.

U vezi svrsishodnijeg trošenja sredstava boravišne takse napominjem da je u Zakonu o turizmu Kantona Sarajevo jasno definisano da Turistička zajednica mora najmanje 70% sredstava boravišne takse usmjeriti za unapređenje i razvoj turizma u KS, što se u praksi pokazalo nedovoljnim da se zadovolje potrebe, te su za te namjene korištena i sredstva prikupljena od članarina obaveznih članova Turističke zajednice što ukidanjem članarine neće više biti moguće.

Dalje, nije pojašnjeno kako će to sistem biti učinkovitiji, a zašto sada nije, te na osnovu kojih podataka se došlo do tog zaključka. Konkretno, koliko će sistem biti učinkovitiji ukoliko se vrati na postavke formiranja općinskih turističkih zajednica koje su se npr. za Kanton Sarajevo pokazale manjkavim?

Član III A. k) Ustava FBiH kaže da Kantonu pripadaju sve ovlasti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti. Posebno su mjerodavni za sljedeće:

k) stvaranje i provedba politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa;

Prijedlogom koji je uputilo Ministarstvo osporava se pravo kantonima da određuju na koji način se može finansirati razvoj turizma i Federacija samostalno određuje da će to biti samo boravišna taksa, te način njene raspodjele, ne uvažavajući potrebu Kantona da u Zakonu, shodno specifičnostima, utvrde naplatu i npr. dnevne boravišne takse čime bi se posebno riješio problem sredina kao što je npr. Mostar, ili Bašćaršija u Sarajevu, kroz koje prođu brojne ture turista, a da niko ne mora ostaviti nihi jednu konvertibilnu marku, ili pak i članarine.

Ukoliko se u pogledu definisanja visine boravišne takse pita isključivo nacionalno zakonodavstvo, a ovo pitanje je iznimno važno za turizam koji je podijeljena nadležnost kantona i Federacije, zašto Federacija ne ostavlja mogućnost kantonima da urede ovu oblast shodno svojim specifičnostima. Pa bi možda Turistička zajednica HNK u toku ljetne sezone uvela dnevnu boravišnu taksu, ili bi Sarajevo uvelo festivalsku taksu za vrijeme SFF-a u određenim gradskim zonama.

U dijelu VI Ekonomska opravdanost donošenja propisa navodi se da „Predviđenim rješenjima Vlada Federacije BiH će na godišnjem nivou, a po prijedlogu ministra utvrđivati jedinstven iznos boravišne takse“ čime se ne otvara mogućnost da boravišna taksa bude različito definisana u različitim dijelovima godine ili različitim dijelovima Federacije jer možda postoji realna opravdanost da se visina boravišne takse utvrdi sukladno stepenu turističkog razvoja i

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Te : + 387 (0) 33 562 121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562 226

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

atraktivnosti neke destinacije ili se definiše različito po eventualnim zonama (zašto smještajni objekti npr. u Goraždu ne bi naplaćivali manju boravišnu taksu od onih u Sarajevu).

Dalje u obrazloženju stoji da „Nacrt predviđa i usvajanje podzakonskih akata koji se odnose na vrste i način uplate boravišne takse i raspodjele prihoda u ovoj oblasti“, ali podzakonske akte donosi isključivo Ministarstvo i u tom pogledu kantoni ne moraju biti konsultovani što će nanijeti još veći štetu jer se opet otvara mogućnost za apelaciju. Ukoliko se već pribjeglo regulisanju boravišne takse kroz Zakon a ne kroz niže akte, onda je sve što se tiče bar vrsta boravišne takse i njihove raspodjele trebalo biti definisano Zakonom.

Iako se govori o ekonomskoj opravdanosti donošenja propisa, u obrazloženju ne postoji niti jedan egzaktan podatak koji govori koliko se prihoda propusti ubrati, koliko se procjenjuje gubitak prihoda koji završava u sivoj ekonomiji, nema usporedbe sa brojem ulazaka stranih državljana i broja noćenja niti u FBiH, niti bar u jednom kantonu koji bi poslužio kao primjer.

U dijelu obrazloženja IV Provedbeni mehanizmi i način osiguranja provedbe se kaže „Turizam jeste pokretač ekonomije na onim mjestima gdje postoji“, ali Zakon ni riječ nije posvetio razvoju turizma u područjima gdje ima potencijala ali nije do sada iskorišten, niti uopće govori u razvoju turizma u turistički manje razvijenim područjima.

U dijelu VIII Finansijska sredstva za provođenje propisa se kaže da za njegovo provođenje nisu potrebna dodatna sredstva, a stavlja se u nadležnost Poreznoj upravi FBiH kontrola evidentiranja i plaćanja boravišne takse bez da je poznato da li PUFBiH ima kapacitete da i to dodatno kontroliše. Ukoliko je Ministarstvu trebalo gotovo osam godina od presude da uputi Zakon u ponovnu proceduru, pitanje je da li ima kapacitete da vrši upravni nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona i kontroliše namjensko trošenje boravišne takse?

U Članu 1. nedostaje „vrste boravišne takse“.

Ukoliko se već reguliše zakonom ova oblast, onda se ovako bitan segment ne smije ostaviti za podzakonski akt koji će donijeti isključivo Ministarstvo, bez saglasnosti kantona.

U Članu 2. shodno primjedbi prethodnog člana, definisati i vrste boravišne takse.

U Članu 3. definisati i obveznike za posebne vrste boravišne takse, shodno prethodnim primjedbama.

U Članu 10. ukoliko se općine ne odluču za formiranje turističke zajednice, zašto se onda boravišna taksa uplaćuje na račun budžeta lokalne zajednice da ona radi stručne poslove vezano za turizam i usmjerava ta sredstva u skladu sa članom 12. ukoliko postoji npr. kantonalna turistička zajednica? Zašto se onda ne definiše procenat ulaganja sredstava boravišne takse shodno prikupljenim prihodima na toj općini uplaćenih u Budžet KS. Ako općine odluču da za njih stručne poslove turizma radi kantonalna TZ zašto tu odluku ne bi pratio i prihod??

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Te : + 387 (0) 33 562 121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Re: sa Džemaludina Čauševića 1

U Članu 11. sa ovakvom raspodjelom sredstava kantonalne turističke zajednice se mogu ugasiti jer nemaju izvor finansiranja materijalnih troškova, niti pak mogu finansirati osnovnu djelatnost, razvoj promociju i unapredenje turističke ponude. Prijedlog, staviti bar 65% u korist općinske TZ, 20% u korist kantonalne TZ i 15% za TZ FBiH. Ukoliko nema osnovane općinske TZ da kantonalnoj ide 85% a TZ FBiH 15% sredstava boravišne takse.

Ovim se također pravi jaz između općina koje imaju smještajne objekte i onih koje ih nemaju ili ih imaju manje jer nisu toliko turistički atraktivne (u Kantonu Sarajevo ovim zakonom bi prihode imale općine Ilidža i Stari Grad, te djelimično Centar, Trnovo i Novi Grad). Ostale općine gotovo da ne bi imale prihode po ovom osnovu i tom analogijom ne bi mogle ni osnovati turističke zajednice bez isključive budžetske potpore, niti bi mogle iz ovih nedostatnih sredstava finansirati projekte razvoja, unapredenja i promocije turizma u svojim sredinama.

Neophodno u zakonu precizirati iznos od ukupno ubranih sredstava boravišne takse koji će se usmjeravati za razvoj turizma u turistički nerazvijenim općinama, npr. 3% ukupno prikupljenih sredstava od BT.

Pregled prihoda od boravišne takse u KS po godinama

2017. godine 1.717.171,00 KM 10% 171.717,10

2018. godine 2.075.273,00 KM 10% 207.527,30

2019. godine 2.420.053,00 KM 10% 242.005,30

2020. godina 476.676,00 KM 10% 47.667,60

Ukoliko bi mjerilo za ostvareni prihod bila 2019. godina, po svemu rekordna u turizmu KS, to ne može biti ni približno dovoljno da TZ KS može objedinjavati i predstavljati turističku ponudu na svjetskim sajmovima kao što je do sada radila. Sa ovim sredstvima bi se mogla orijentisati samo na sitne projekte za turiste koji već dodu u KS kao što je promo materijal.

U Članu 14. poželjno je precizirati način evidencije Zakonom, jer nema mnogo podataka koji se unose vezano za boravišnu taksu i pri tome ne praviti dupliranja (fizički u knjigu i elektronski u bazu) kako se ne bi pravilo dodatno opterećenje pružaocima usluga smještaja. Nepotrebno je jedan zakon ovog obima opterećivati sa toliko provedbenih akata posebno, jer je potrebno definisati način evidentiranja malog broja podataka: je li naplaćena puna boravišna taksa, 50% umanjena sa osnovom umanjenja ili je korisnik usluge smještaja oslobođen od plaćanja b.t. sa razlogom zašto).

U Članu 15. nije definisano da se turističkoj zajednici dostavljaju ovi podaci iako bi i ona nužno trebala imati podatke o broju gostiju i noćenja zbog statistike, praćenja turističkih kretanja, interesovanja turista sa različitih tržišta kako bi se, shodno tim podacima, kreirale sveobuhvatne

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Reisa Džemal Ld ra Čauševića 1

mjere za unapređenje turističke ponude, nastupi na zanimljivim emitivnim tržištima, kanali promocije i targetirala tržišta na kojima treba raditi dodatnu promociju, kao i da bi se adekvatno obavještavala i nadležna inspekcija u cilju efikasnijeg nadzora kontrole naplate boravišne takse.

U Članu 29. rok od 12 mjeseci za izradu podzakonskih akata je prevelik, ne smije biti duži od 6 mjeseci. Neophodno je čim prije riješiti način evidencije boravišne takse, vođenje evidencije o gostima i način dostavljanja informacija turističkim zajednicama.

Nejasno je zbog čega se donosi poseban Zakon o boravišnoj taksi, kada se ova materija mogla ugraditi u Zakon o turizmu. Ovo naročito iz razloga što se može desiti da se Zakon o turizmu usvoji, a nakon toga da se ne usvoji Zakon o boravišnoj taksi.

Smatramo da je predloženi Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH neprihvatljiv.

Ocjena i zaključak

Ponudeni nacrti u svojoj ukupnosti nisu prihvatljivi i trebaju biti vraćeni na doradu. Nacrti ne nude održiva i efikasna rješenja koja će dovesti do unapređenja ukupne situacije u turizmu. Rješenja treba bazirati na ekonomskim analizama i projekcijama uvažavajući ukupni ekonomski i ustavni kontekst za razvoj turizma. Rješenja moraju biti realna i provodiva i moraju odražavati interese jedinica lokalne samouprave i kantona. Rješenja moraju uvažavati savremene trendove u razvoju turizma, te inkorporirati dobre prakse iz zemalja okruženja kao što je Republika Hrvatska čija je regulativa značajno uskladen sa regulativom EU.

MINISTAR

Adnan Delić

Prilozi:

- Procjena utjecaja Nacrta Zakona o turizmu FBiH i Nacrta Zakona o boravišnoj taksi na Turističku zajednicu Kantona Sarajevo

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. Evidencija
3. a/a

web: <http://mp.ks.gov.ba>

e-mail: mp@mp.ks.gov.ba

Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122

Fax: + 387 (0) 33 562-226

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Economy

Broj: 07-03-11-127-1/22

Datum: 21.01.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
71000 Sarajevo
Hamdije Čemerlića 2

Predmet: Procjena utjecaja Naerta Zakona o turizmu FBiH i Naerta Zakona o boravišnoj taksi na Turističku zajednicu Kantona Sarajevo, *dostavlja se*

Poštovani,

Naertom Zakona o turizmu FBiH, članom 74. predviđa se ukidanje članarine kao prihoda Turističke zajednice Kantona Sarajevo, čime se Turistička zajednica Kantona Sarajevo ostavlja bez finansijskih sredstava za osnovnu djelatnost, te za administrativne troškove i troškove plaća i naknada. Ovim zakonskim rješenjem poslovanje Turističke zajednice Kantona Sarajevo bi bilo nezamislivo bez finansiranja iz Budžeta Kantona Sarajevo.

Koliko će ovaj Naert nanijeti štetu, ne samo Turističkoj zajednici Kantona Sarajevo, nego i turističkom sektoru čiji projekti su finansirani iz sredstava članarine, vidljivo je iz podataka o prihodima po osnovu članarina u prethodnom periodu.

Pregled ostvarenih prihoda po osnovu članarine po godinama:

2018. godina 2.284.194,40 KM

2019. godina 3.735.379,20 KM

2020. godina 2.347.343,32 KM

2021. godina 3.451.956,83 KM

Na osnovu trenda prikupljanja prihoda od članarine procjenjuje se da bi Turistička zajednica KS po ovom osnovu ostala bez cca 3,7-4 miliona KM godišnje što bi se moralo osigurati iz Budžeta Kantona Sarajevo želi li se zadržati dosadašnji nivo ulaganja u turizam u KS.

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122
Fax: + 387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Iz ovih sredstava finansirani su:

- projekti razvoja i unapređenje turističke ponude u Kantonu Sarajevo gdje spadaju razne manifestacije kao što su Sarajevo Film Festival, koncert DJ Solomuna, doček Nove godine, koncerti povodom otvaranja ljetne i zimske turističke sezone, te brojni kulturni i sportski sadržaji koji su unaprijedili kvalitet turističke ponude.
- promocija turističke ponude Kantona Sarajevo ali i cijele FBiH na međunarodnim sajmovima u zemlji i inostranstvu (Turistička zajednica KS osigura odlazak na međunarodne sajmove uz minimalnu participaciju za hotelijere, agencije i druge predstavnike turističke privrede, te nerijetko i za turističke zajednice drugih kantona u FBiH što im je omogućavalo sklapanje poslova i predstavljanje ponude na međunarodnim tržištima)
- pomoć turističkom sektoru 2020. godine u iznosu od 1.000.000,00 KM za očuvanje radnih mjesta na početku pandemije Kovid 19.
- izrada promotivnih materijala za nastupe na sajmovima i distribuciju smještajnim objektima.
- rad Turističke zajednice KS.

Ova sredstva plasirana u razvoj, unapređenje i promociju turizma su osigurala multiplikativni efekat za privredu jer kroz povećanje broja turista i produženje njihovog boravka, a time i trošenja u KS, svi članovi Turističke zajednice su osjetili benefite kroz povećanu konzumaciju njihovih proizvoda i usluga.

Sve spomenute aktivnosti ne mogu biti finansirane sa 10% prihoda od boravišne takse koliko Načelom Zakona o boravišnoj taksi pripada kantonalnim turističkim zajednicama.

O kojem se iznosu sredstava radi čak i u Kantonu Sarajevo gdje se bilježi najveći broj dolazaka i noćenja u FBiH (cca 50% svih dolazaka i noćenja u FBiH ostvari se u Kantonu Sarajevo) vidljivo je iz sljedećih podataka:

Pregled prihoda od boravišne takse u KS po godinama

2017. godine	1.717.171,00 KM	10% = 171.717,10
2018. godine	2.075.273,00 KM	10% = 207.527,30
2019. godine	2.420.053,00 KM	10% = 242.005,30
2020. godina	476.676,00 KM	10% = 47.667,60
2021. godina	1.376.581,15 KM	10% = 13.265,81

Ukoliko bi mjerilo za ostvareni prihod bila 2019. godina, po svemu rekordna u turizmu KS, 10% tada ostvarenih sredstava (što iznosi 242.005,00 KM) ne može biti ni približno dovoljno da TZ KS može objedinjavati i predstavljati turističku ponudu na svjetskim sajmovima kao što je do sada radila. Sa ovim sredstvima bi se mogla orijentisati samo na sitne projekte za turiste koji već dođu u KS kao što je promotivni materijal.

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: +387 (0) 33 562-121, +387 (0) 33 562-122
Fax: +387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Sa druge strane, Turistička zajednica bi, uzme li se u obzir ostvareni prihod od boravišne takse 2019. godine i očekivani oporavak turističkog sektora, godišnje izgubila cca 1,5-2 miliona KM.

S tim u vezi, niti jedan od predloženih nacрта nije povoljan za finansiranje rasta turizma u Kantonu Sarajevo.

Prilog: Kao u tekstu

Dostaviti:

- Naslov
- Evidencija
- A a

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122
Fax: + 387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Broj: 07-03-11-127-2/22
Sarajevo, 21.01.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
71000 Sarajevo
ulica Hamdije Ćemerlića

Predmet: Dopuna - Fiskalne procjene za Nacrt Zakona o turizmu F BiH i Nacrt Zakona o boravišnoj
taksi F BiH - Veza broj: 07-03-11-127-1/22 od 21.01.2022.godine i broj: 07-03-11-127/22
od 21.01.2022.godine

Poštovani,

U prilogu akta dostavljamo Vam Fiskalne procjene shodno komentarima na Nacrt Zakona o
turizmu F BiH i Zakona o boravišnoj taksi F BiH kao prilog dokumenta iz veze koje smo Vam
poslali.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

Dostavljeno:

1. Naslovu
2. Evidenciji
3. a/a

OBRAZAC IZJAVE O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP-DA

Razdjel KOD 18 Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo

NAZIV

Vrsta propisa

Zakon

DA

Odluka
Drugi akti

NE

Strategija
Drugi akti planiranja

NE

Naziv propisa

Zakon o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine – Nacrt

NE

KOD	NAZIV	OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n						OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n+1						OČEKIVANI PRIHODI I PRIMICI U TEKUĆOJ GODINI n+2					
		Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem bužetu	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem bužetu n+1	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupni dodatni prihodi i primici	Plan prihoda i primitaka u tekućem bužetu n+2	Ukupni prihodi i primici nakon provođenja
711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća																		
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu				0,00		0,00												
713000	Porezi na plaću i radnu snagu				0,00		0,00												
714000	Porez na imovinu				0,00		0,00												
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obaveze na osnovu poreza na promet dobara i usluga)				0,00		0,00												
716000	Porez na dohodak				0,00		0,00												
717000	Prihodi od indirektnih poreza				0,00		0,00												
718000	Ostali porezi				0,00		0,00												
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika				0,00		0,00												
722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga				0,00		0,00												
723000	Novčane kazne (neporezne prihode)				0,00		0,00												
731000	inostranih vlada i međunarodnih organizacija				0,00		0,00												
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti				0,00		0,00												
733000	Donacije				0,00		0,00												
741000	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija				0,00		0,00												
742000	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti				0,00		0,00												
777000	Prihodi od osnovni zaostali obaveze				0,00		0,00												
789000	Prihodi od internih transakcija				0,00		0,00												
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava				0,00		0,00												
813000	Primici od finansijske imovine				0,00		0,00												
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja				0,00		0,00												
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja				0,00		0,00												
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-3.700.000,00	0,00	0,00	-3.700.000,00	0,00	-3.700.000,00	0,00	0,00	0,00	-3.700.000,00	0,00	-3.700.000,00
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n																			
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1																			
TROŠKOVI PROVOĐENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2																			
811000	Plaće i naknade troškova zaposlenih				0,00		0,00												
812000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi				0,00		0,00												
813000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge				0,00		0,00												
814000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi				0,00		0,00												
815000	Kapitalni transferi				0,00		0,00												
816000	Izdaci za kapitala				0,00		0,00												
818000	Rashodi od internih transakcija				0,00		0,00												
821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava				0,00		0,00												
822000	Izdaci za finansijsku imovinu				0,00		0,00												
823000	Izdaci za otplate dugova				0,00		0,00												
UKUPNO RASHODI I IZDACI		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nacrtom Zakona o turizmu FBiH, članom 74. predviđa se ukidanje članarine kao prihoda Turističke zajednice Kantona Sarajevo, čime se Turistička zajednica Kantona Sarajevo ostavlja bez finansijskih sredstava za osnovnu djelatnost. Ovim zakonskim rješenjem poslovanje																			
Turističke zajednice Kantona Sarajevo bi bilo nezamislivo bez finansiranja iz Budžeta Kantona Sarajevo.																			

PERIOD	SISTEMATIZOVANO			PLANIRANO BUDŽETOM			TRENUTNO STANJE			POTREBNO		
	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2
Rukovodeći službenici i Savjetnici	4						2			2	2	2
Službenici i Namještenici	15						6			6	11	11
Volonteri												
UKUPNO	19	0	0	0	0	0	8	0	0	8	13	13
Obrazloženje												
5. Potencijalne obaveze za budžet												
NAZIV												
Garancije												
Ostalo												
E 6. Fiskalni efekt na druge nivoe vlasti												
NAZIV												
Budžet BiH, vanbudžetski fondovi i korisnici												
Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni vanbudžetski fondovi i korisnici												
Budžet kantona, vanbudžetski fondovi i korisnici	Turistička zajednica Kantona Sarajevo Nacrtom Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine ostaje bez osnovnog prihoda za obavljanje svoje djelatnosti. Na osnovu trenda prikupljanja prihoda od članarine procjenjuje se da bi Turistička zajednica KS po ovom osnovu ostala bez cca 3,7-4 miliona KM godišnje što bi se moralo osigurati iz Budžeta Kantona Sarajevo želi li se zadržati dosadašnji nivo ulaganja u turizam u KS.											
Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine												
Jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi)												
F 1. Pečat i potpis odgovornog lica obrađivača projekta	 Adnan Delić Mjesto i datum Sarajevo, 23.01.2021											

Broj: 10-01-02-05-3/21
Mostar, 19. januara 2022.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Hamdije Čemerlića 2, Sarajevo

N/r Edita Đapo, ministrica

Primijeno: 24-01-2022		
Org. jed.	Broj	Priloga
06-02	22-492	1, 493-2/16

Predmet: Mišljenje na Nacrt Zakona o turizmu Federacije BiH

Veza: Vaš akt broj 06-02-22-492-1,493-2/16-/21 od 22.12. 2021.

Polazeći od činjenice da je razvoj turizma i njemu komplementarnih privrednih grana strateško razvojno opredjeljenje Hercegovačko-neretvanskog kantona, ovo Ministarstvo zagovara donošenje pravnih propisa uz imperativno poštivanje prije svega postojećeg ustavnog poretka unutar Federacije BiH uključujući i propisane procedura njihovog donošenja, ali i poštivanje zahtjeva primjenljivosti takvih pravnih propisa u praksi.

Ponuđeni tekst nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH (u daljem tekstu: Zakon) prema našem mišljenju niti u jednom svom segmentu nije do kraja uvažio navedene zahtjeve, a posebno ne u dijelu poštivanja Ustavom utvrđene podjele nadležnosti između Federacije i kantona.

Kako se pravni poredak u Federaciji BiH zasniva na hijerarhiji pravnih akata, čiju osnovu čini Ustav kao pravni akt najviše pravne snage, osvrnut ćemo se prije svega na nedovoljno obrađeni ustavni osnov za donošenje Zakona koji je doveo i do nepoštivanja propisanih procedura prilikom njegove izrade i predlaganja.

Predlagač nacrtu Zakona kao ustavni osnov za njegovo donošenje navodi samo član III. 2 tačka g) Ustava Federacije BiH kojim je propisano da je turizam u nadležnosti Federacije i kantona te navodi kako „(...) *Federalna vlast, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine, ima pravo donositi zakone iz oblasti turizma*“. Predlagač je pri tome zanemario dio odredbe člana III.3.3 u kojoj stoji da federalna vlast u postupku donošenja takvih zakona ima obavezu postupati „(...) *uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju*“. Takođe, držimo da je predlagač potpuno zanemario odredbe člana III.3 Ustava kojima je, uz naprijed navedeno, propisano i da „u skladu sa potrebama, nadležnosti iz člana III.2 mogu biti **ostvarene zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti**“ (član III.3.1 Ustava) ali i važnije da se „u pogledu ovih nadležnosti **kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi**“ (član III.3.2 Ustava).

Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona takođe propisuje obavezu postizanja dogovora na trajnoj osnovi u pogledu nadležnosti federalne vlasti i vlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona (član 17. stav 2.). U oblasti turizma nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti između Federacije Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Pored toga, članom III. 4. Ustava Federacije BiH propisano je da kantonima pripadaju „sve nadležnosti koje nisu izričito dodijeljene federalnoj vlasti“, posebno su nadležni između ostaloga „(...) za stvaranje i provedbu politike kantonalnog turizma i razvoj turističkih resursa“ (član III. 4 tačka k).

Nadalje, u obrazloženju kao jedan od razloga za donošenje nacrtu Zakona, predlagač navodi i provođenje presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-34/13 od 3.7.2014. godine, kojom je Zakon o turističkim zajednicama i promicanju turizma u Federaciji Bosne i Hercegovine proglašen neustavnim. Pri tome predlagač ne navodi u kojem pogledu postupka u skladu sa Presudom, odnosno na koji se način ona izvršava, što je bio dužan. Ne navodi se ni predmet ustavne tužbe niti bit same Presude.

Držimo da ovakvim obrazloženjem i procedurom koju provodi u postupku donošenja ovoga zakona predlagač ne provodi Presudu Ustavnog suda jer je predmet ustavne tužbe i Presude **upravo ostvarivanje zajedničkih nadležnosti kantona i Federacije u oblasti turizma.**

U obrazloženju Presude, u dijelu „Činjenično stanje“ Ustavni sud kaže da činjenično stanje ukazuje da „(...) u vrijeme donošenja osporenog Zakona **nije proveden postupak međusobnog dogovaranja na trajnoj osnovi između kantona i federalne vlasti, u pogledu svojih ovlasti na način istaknut u članu III.3(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine**“. Nadalje, u svom stavu Ustavni sud F BiH kaže: „Donošenjem osporenog Zakona, kao i izmjenama i dopunama istog, federalna vlast u ispunjavanju zajedničkih ovlasti (kada je riječ o zakonima i propisima koji su obavezujući na cijelom području Federacije), **nije adekvatno primijenila institut međusobnog dogovaranja u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, poštujući ovlasti kantona, specifičnu situaciju u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnosti u provedbi, čime su povrijeđene odredbe člana III.3(1),(2),(3) i (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.**“ Stav Ustavnog suda je i da se „(...) nije moglo utvrditi da je u postupku donošenja osporenog Zakona Parlament Federacije Bosne i Hercegovine proveo proceduru propisanu Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine kada je u pitanju donošenje zakona iz zajedničke nadležnosti Federacije i kantona“.

Kako smo već ranije naveli predlagač je ne navodeći ispravan ustavni osnov zanemario odredbe člana III.3.3 Ustava Federacije BiH koje su sadržane i u Presudi Ustavnog suda u kojoj stoji da „(...) u ispunjavanju svojih ovlasti, kada je riječ o zakonima i propisima koji su obavezujući na cijelom području Federacije, u skladu sa Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast djeluje poštujući ovlasti kantona, specifičnu situaciju u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnosti u provedbi“. Postavlja se pitanje na koji se način ovakvom procedurom poštuju ovlasti Hercegovačko-neretvanskog kantona, njezina specifična situacija i kako se očituje fleksibilnost u provedbi Zakona?

Na osnovu navedenog, vidljivo je da u oblasti turizma **nije na trajnoj osnovi dogovorena podjela nadležnosti** između Federacije Bosne i Hercegovine i Hercegovačko-neretvanskog kantona, da su ovakvom procedurom pripreme nacrtu Zakona o turizmu Federacije BiH **povrijeđene odredbe člana III.3 i III.4 Ustava Federacije BiH** te da postupak donošenja Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine **nije na tragu provedbe Presude Ustavnog suda F BiH.**

Iako je nonsens osvrtni se na ono što u startu nije u skladu sa ustavnim odredbama, dajemo kratki osvrt na sami tekst nacrtu Zakona samo s jednim ciljem – da zajednički dođemo do takvog zakonskog rješenja koje će biti primjenljivo u praksi, olakšati poslovanje turističkih subjekata, povećati zaposlenost u turizmu, smanjiti sivu ekonomiju i rad na crno te u konačnici približiti nas standardima Evropske unije. **U tom smislu, naše primjedbe treba shvatiti isključivo u cilju poboljšanja ponuđenog nacrtu i davanja doprinosa poboljšanju ambijenta za razvoj turizma u Federaciji BiH.**

Generalno, ponuđeni tekst nacrtu Zakona je nesistematiziran, neprecizan, a pojedine odredbe ne samo što su neprovedive u praksi nego su u suprotnosti jedna s drugom ili s drugim zakonima. Mišljenja smo da se, zbog nedovoljne sistematičnosti u pristupu izrade nacrtu Zakona i određenih nepreciznosti, došlo do materijala koji bi, kada bi ovakav stupio na snagu, doveo do, najblaže rečeno, konfuznog stanja i urušio kompletan sistem turizma, a posebno turističkih zajednica.

Vidljivo je da ponuđeni nacrt Zakona predstavlja pomalo nespretnu i nesretnu kompilaciju Zakona o pružanju usluga u turizmu Republike Hrvatske i Zakona o turizmu Republike Srpske. Nije sporno uzimati pozitivna iskustva drugih i unapređivati vlastite propise, ali u najmanju ruku upitno je preuzeti pojedine odredbe ili pojedina rješenja iz propisa u regiji bez prethodne provjere mogućnosti njihove implementacije u našim uslovima. Čak i ukoliko se ista mogu implementirati, držimo da bi bilo potrebno napraviti simulaciju hoće li ta rješenja u našim realnim okvirima dati pozitivan i priželjkivani rezultat. Iz dostavljenog nam materijala nismo se uvjerili da je to urađeno.

Iz cijelog teksta nacrtu vidljivo je da je predlagač u potpunosti zanemario različitosti ustavnog uređenja između Federacije BiH i Republike Srpske, a posebno različitost ustavnog uređenja Federacije BiH i Republike Hrvatske, a upravo te različitosti bitno utiču na (ne)mogućnost implementacije preuzetih rješenja u našim uslovima. Takođe, predlagač je prejednostavno unificirao neka pitanja, ne uzimajući u obzir specifičnosti i različitosti pojedinih dijelova Federacije BiH, odnosno kantona. Pri tome je potpuno zanemareno da pojedini kantoni imaju neusporedivo veći broj posjetilaca i noćenja u odnosu na druge, da turistički kapaciteti i turistički potencijali nisu ravnomjerno raspoređeni u svim dijelovima Federacije BiH odnosno unutar pojedinih kantona, da Kanton Sarajevo ima potpuno specifičan unutrašnji ustroj i organizaciju, odnosno nadležnosti itd. Predlagač je takođe potpuno zanemario interes pojedinih kantona za turističkom privredom kao bitnim segmentom ekonomskog razvoja, koji definitivno nije jednako potentan u svakom od kantona, a k tome prethodno nije urađena temeljita analiza zatečenog stanja, sa više aspekata

U samom tekstu nacrtu Zakona postoji mnogo nepreciznosti i neprovjerenosti usklađenosti odredbi ovog zakona sa odredbama drugih zakona. Na primjer, članom 2. taksativno su pobrojani pojmovi (izrazi) koji imaju određeno značenje u Zakonu. U ovom članu nisu navedeni svi pojmovi i definicije koje prate kompletan tekst nacrtu (npr. Planski dokumenti...)

U članu 5. stav (3) stoji „*Strategija se izrađuje na osnovu propisa iz člana 4. stav (1) ovog zakona.*“ Nejasno je o kojem se propisu radi jer je u članu 4. stav (1) na koji upućuje član 5. stav (3) samo definirano što obuhvata planiranje i razvoj turizma: „*Planiranje i razvoj turizma obuhvata sveobuhvatno i jedinstveno planiranje razvoja turizma i pratećih djelatnosti, proglašenje i održivo korištenje turističkog prostora i prostora od posebnog značaja za razvoj turizma, te kategorizaciju turističkog mjesta.*“

Dalje, poglavlje III nacrtu Zakona nosi naziv Turistička djelatnost i subjekti u turizmu, međutim, nijednim članom nije propisano da li se turistička djelatnost može obavljati isključivo kao osnovna ili može i kao dopunska djelatnost. Takođe, nije propisano da li se može obavljati i sezonski, što je posebno važno ako se zna da naš turizam obilježava izrazita sezonalnost.

Članom 18. stav (4) nacrtu Zakona propisano je „*(...) putnička agencija koja djelatnost obavlja kao fizičko lice upisano u odgovarajući register za obavljanje djelatnosti putem interneta, djelatnost može obavljati i u stambenom prostoru u kojem registrovano fizičko lice ima prijavljeno prebivalište ili boravište.*“ Da li ovo može obavljati fizičko lice s obzirom na propisane poslove, obaveze i kriterije koje trebaju ispunjavati putničke

agencije?

Članom 23. nacarta Zakona propisano je polaganje stručnog ispita za voditelja poslovnice koji će se polagati pred ispitnom komisijom koju rješenjem imenuje Ministar koji propisuje i postupak, način polaganja i ispitni program za stručni ispit za voditelja poslovnice. Dakle, ovakvim se zakonskim rješenjem isključuju kantoni, što se ne može prihvatiti, jer stručni ispit za voditelja poslovnice i donošenje provedbenog propisa treba biti u nadležnosti kantonalnog ministarstva. Dalje, članom 24. nacarta Zakona propisano je ispunjavanje uslova za rad turističkih agencija. U stavu (1) stoji: *„Putnička agencija može početi obavljati turističku djelatnost kada ispuni uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona i kada joj nadležni organ izda rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti.“* Formulacija u stavu (1) ovog člana je nejasna, jer se ne zna ko je nadležni organ odnosno kojem organu stranka podnosi zahtjev za izdavanje rješenja za obavljanje turističke djelatnosti. Držimo da je potrebno eksplicitno navesti da je nadležni organ kantonalno ministarstvo.

Članom 37., 38., 39. i 40. nacarta Zakona propisana je Licenca za organizaciju turističkog putovanja i rok za izdavanje iste. Međutim nisu propisani troškovi postupka koje snosi podnosilac zahtjeva. Članom 40. nacarta Zakona propisano je oduzimanje licence, ali nije predviđeno rješenje što s organizatorom putovanja kome je oduzeta licenca, ukoliko isti ima prethodno ugovorena putovanja. U dijelu nacarta Zakona kojim je propisan Stručni ispit za turističkog vodiča, te sve vezano za polaganje istog potrebno je dodati kantonalno ministarstvo.

Članom 57. nacarta Zakona propisane su Turističke usluge u ruralnom turizmu. U stavu (1) stoji: *„Ruralni turizam, u smislu ovog zakona je boravak i smještaj turista u domaćinstvu, koje je organizirano kao turističko-seoska privreda (seosko domaćinstvo) radi odmora i rekreacije.“* Držimo da je stav (1) potrebno dopuniti i jasno propisati propisati da je to seosko domaćinstvo upisano u registar poljoprivrednih gazdinstava.

Kroz navedene primjere ukazali smo tek na manji broj nedorečenosti i nepreciznosti, a ista se analogija prožima kroz kompletan ponuđeni tekst. Uz to želimo naglasiti da se ponuđenim rješenjima u poglavlju VII Promocija i unapređivanje turizma definitivno urušava sistem turističkih zajednica u Federaciji BiH, a da istovremeno nije ponuđeno realno održivo novo rješenje uspostavljanja sistema turističkih zajednica na novim osnovama. Ukidanjem članarina, kao bitnog izvora prihoda turističkih zajednica, i oslanjanjem na finansiranje iz naplaćene boravišne takse, te predloženim modelom raspodjele prihoda od boravišne takse 80:10:10, definitivno je upitno funkcionisanje svih turističkih zajednica bez mogućnosti daljeg djelovanja. Osnivanjem općinskih turističkih zajednica samo će mali broj općinskih turističkih zajednica moći egzistirati. Ako smijemo dopustiti sebi luksuz procjenjivanja ne bi ih bilo više od deset u Federaciji BiH. Zato smatramo da je bilo neophodno napraviti analizu prihoda od boravišne takse po pojedinim kantonima i po pojedinim općinama, te doći do realne procjene koje bi to općinske turističke zajednice mogle opstati na bazi trenutne naplate boravišne takse te validnog predračuna koliki je fiskalni potencijal koji nije naplaćen. Takođe, ukoliko je ukidanje članarine kao obavezne kategorije neophodno, potrebno je osigurati provedive mjere povećanja naplate boravišne takse jer je trenutno stanje da naplata nije na zavidnom nivou, a turističke zajednice ne mogu uticati niti su ovlaštene da vrše naplatu, osim podnošenja izvještaja o visini prikupljenih prihoda od boravišne takse. Smatramo da tom pitanju u ponuđenom nacrtu nije posvećena dovoljna pažnja.

Slazemo se da je apsolutno neophodno što prije donijeti zakon kojim će se urediti sistem turističkih zajednica, jer postojeće stanje, kojim nije regulisana navedena oblast najgore je moguće stanje. Da li će se sistem turističkih zajednica urediti kroz jedinstveni zakon kojim je definisana oblast turizma i

ugostiteljstva ili separatno, to je manje bitno, ali je vrlo bitno da se uredi na kvalitetan način. Međutim, nismo sigurni da bi se ovakvim zakonom krenulo naprijed, te smo mišljenja da je predloženi tekst nacрта jedan korak unazad.

Na kraju, podržavamo intenciju donošenja zakonske regulative iz oblasti turizma i poboljšanja postojećeg pravnog okvira za razvoj turističke privrede u Federaciji BiH, pogotovo zbog nepostojanja federalnog Zakona o turističkim zajednicama. HNK isti ima još od 2000. godine, a prema našim sananjima i većina drugih kantona u međuvremenu je donijela svoje zakone.

Zbog naprijed navedenih razloga, sugerišemo da se ponuđeni tekst, uz adekvatnu primjenu instituta međusobnog dogovaranja u skladu sa Ustavom Federacije BiH, detaljno redefiniše, isprave mnoge greške, nelogičnosti, nepreciznosti i drugi nedostaci. Na tom tragu, a imajući u vidu prvenstveno pitanje ustavne nadležnosti i upitnosti nekih predloženih zakonskih rješenja, smatramo kako je nepotrebno davati mišljenje o fiskalnoj procjeni s pripadajućim obrascem IFP-DA.

Dostaviti:

- ☉ naslovu, adresa u tekstu
- a/a

Broj: 05/1-02-000048-22
Tuzla, 20.01.2022.godine

**FEDERALNO MINISTARSTVO
OKOLIŠA I TURIZMA
SARAJEVO
Ul. Hamdije Čemerlića br.2**

16
331
Federacija Bosna i Hercegovina
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Primljeno: 25-01-2022		
Org. jed.	Broj	Prijava
06-01-22-492-1; 493-2/16		

PREDMET: Mišljenje na nacrt Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine, dostavlja se,-

Poštovana,

Vezano za Vaš akt broj 06-02-22-492-1, 493-2/16-/21 od 22.12.2022.godine dostavljamo Vam naše mišljenje na predloženi tekst nacrtu Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine sa svojim zaključkom vezanim za predloženi tekst Zakona.

Obzirom na činjenicu da nismo mogli u potpunosti prihvatiti predloženi tekst Zakona nismo se mogli ni izjašnjavati na prijedlog finansijskog uticaja, jer bi prihvatanjem naših sugestija došlo do značajnih finansijskih pokazatelja i njihovog uticaja na budžet.

GENERALNI PRISTUP NACRTU ZAKONA

Odredbama Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, turizam je u podijeljenoj nadležnosti Federacije i kantona i nadležnosti se mogu ostvarivati zajednički ili odvojeno ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

Federalna vlast, ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ovih nadležnosti.

Međutim, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije, u skladu sa Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast mora postupiti uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju.

Prilikom zakonskog regulisanja određene oblasti zagovornici smo usklađivanja zakonske regulative na cijelom području Bosne i Hercegovine, odnosno, ako je moguće donošenje jedinstvenog Zakona bez nekog dodatnog regulisanja od strane drugih nivoa vlasti, jer se u tom slučaju stvara kanfuzna situacija u kojoj se, ni zakonodavci ni oni na koje se zakonska rješenja odnose, ne snalaze baš najbolje.

Zagovornici smo i podržavamo potrebu, da se kod zakonskog regulisanja određene oblasti konsultuju i zakonska rješenja zemalja u regiji, a pogotovo onih koje su u razvoju određene djelatnosti daleko ispred, jer „zašto izmišljati toplu vodu“, ako su određena rješenja već provjerena i daju pozitivne rezultate.

Smatramo i da u postupku dorade nacrtu Zakona nije provedena baš adekvatna rasprava vezana za same odredbe koje se uređuju ovim Zakonom, nego se svodilo na uopštenu raspravu o potrebama i šansama za razvoj turizma na području Federacije Bosne i Hercegovine.

ANALIZA NACRTA ZAKONA O TURIZMU

Poglavlje II- Planiranje i razvoj turizma

Članom 6. definiše se Plan promocije turizma Federacije BiH. Nije definisano da li je obavezujući za niže nivoe (kantone, općine, gradove) i da li drugi nivoi utiču na prijedlog Plana promocije ili mogu donositi vlastite Planove promocije, zavisno od nivoa, što bi bilo logično, obzirom na činjenicu da ciljana tržišta nisu ista, da ciljne skupine nisu iste, te da sami karakteri turističke ponude, odnosno proizvoda nisu isti.

S druge strane, ne postoji obaveza osnivanja Turističke zajednice, a ovako postavljenom odredbom izrada Plana promocije je u isključivoj nadležnosti turističke zajednice.

Postavlja se pitanje da li postoji obaveza donošenja ovog Plana ukoliko za određeni prostor (kanton ili lokalnu samoupravu) nije osnovana turistička zajednica.

Članom 9. predloženog teksta Nacrta Zakona definisan je Program razvoja turističkog proizvoda, kao planski dokument.

Za isti se odnosi primjedba kao i za Plan promocije turizma, da li se donosi ovakav planski dokument i ko ga predlaže, ukoliko nije osnovana turistička zajednica.

Član 11. propisuje da se određeni poslovi od značaja za razvoj turizma, propisani članom 10. predloženog Nacrta Zakona mogu povjeriti na obavljanje pravnim licima odlukom Vlade F BiH po provedenom postupku nakon objavljenog javnog poziva.

Odredbe ovog člana i člana 10. treba dovesti u kontekst sa odredbama člana 73. kojim je propisana djelatnost turističkih zajednica.

Mogu se povezati određene djelatnosti turističke zajednice sa poslovima definisanim članom 10. predloženog Nacrta, te isto može dovesti do određenih problema u primjeni ovih odredbi.

Mislimo da ovaj član treba glasniti:

„Poslovi iz člana 10. ovog zakona mogu se povjeriti na obavljanje turističkoj zajednici odlukom Vlade F BiH, kantona ili nadležnog organa lokalne samouprave, odnosno drugim pravnim licima po provedenom postupku, nakon objavljenog javnog poziva.“

Poglavlje IV -PUTNIČKE AGENCIJE

Član 18 (djelatnost putničke agencije)

U potpunosti je neprihvatljiv stav (4) predloženog Nacrta zakona. Ovakva odredba u Zakonu stvorit će potpunu konfuziju u radu putničkih agencija i postoji velika vjerovatnoća da će se u tom segmentu u potpunosti otvoriti prostor za sivu ekonomiju i da će korisnici usluga takvih putničkih agencija biti ostavljeni na „vjetrometini“, na milost i nemilost pružaocu te usluge.

Sama činjenica da bi takve agencije mogle obavljati djelatnost u stambenom prostoru svaki pokušaj nadzora nad radom takvih agencija bi bio pa gotovo nemoguć.

Pogotovo sa aspekta zaštite ljudskih prava i nepovredivosti privatne svojine.

S druge strane postavlja se opravdano pitanje daljnje egzistencije klasičnih putničkih agencija, te obaveza istih, a koje propisuje i ovaj Nacrt Zakona. Zašto osnivati agenciju, zapošljavati propisani broj lica, kupovati i/ili iznajmljivati poslovni prostor, ispunjavati sve nametnute obaveze i biti podložan svakoj vrsti nadzora, kad možete iz udobnosti svog doma, kao fizičko lice, obavljati sve poslove putničke agencije, sa veoma malom mogućnošću da Vam neki od organa nadzora izvrši regularan i propisani vid nadzora, bez dodatnih sudskih ovlaštenja i sl., a

uz to ni korisnik usluge neće imati neke pretjerane mogućnosti da dođe do uredno dogovorene i plaćene usluge.

Smatramo da je sasvim dovoljno i liberalizovano obavljanje djelatnosti putničkih agencija, time što je omogućeno da ovu djelatnost, po prvi put u Federaciji Bosne i Hercegovine, mogu obavljati i fizička lica.

S druge strane, već sad, skoro sve ozbiljne putničke agencije, svoje poslovanje obavljaju elektronskim putem i vrše tzv. elektronsku prodaju.

Zbog svega navedenog, a vođeni praksom i stvarnim problemima sa kojima se susreću putničke agencije smatramo da **stav (4) člana 18. treba u potpunosti brisati**, a slijedom toga **briše se i član 19.** koji nećemo detaljnije ni komentarisati, jer i on sam, kao takav ima dosta manjkavosti.

Član 21 (Obaveze putničkih agencija)

U stavu (1) tačka e) navodi se obaveza isticanja rješenja o licenci ukoliko je organizator putovanja, što se može protumačiti da su samo putničke agencije-organizatori putovanja dužni pribaviti licencu, u članu 37. predloženog Nacrta stoji da je putnička agencija dužna pribaviti Licencu, što ukazuje na činjenicu da je i putnička agencija-posrednik dužna pribaviti istu. Smatramo to tehničkim previdom, ta da će se ova sugestija prihvatiti i na odgovarajući način ispraviti.

Član 24, Član 25 i Član 26.

Novina koja se reguliše ovim članovima, odnosno članom 24. je da i pravno lice ne može početi obavljati djelatnost putničke agencije bez rješenja nadležnog organa kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti, bez obzira što isti ima tu djelatnost upisanu u registru nadležnog suda, sa čim se u osnovi i slažemo.

Obzirom da je u stavu (9) ovog člana navedeno da je drugostepeni organ za rješavanje eventualnih žalbi nadležno kantonalno ministarstvo, smatramo da se i u stavu (4) ovog člana iza riječi „poreznom organu“ treba dodati riječi „nadležnom kantonalnom organu“.

U stavu (5) ovog člana treba zamijeniti riječi „stava (1)“ sa riječima „stava (2)“, jer se na to i odnosi.

U stavu (5) ovog člana regulisano je da provjeru ispunjenosti uslova provjerava nadležni inspekcijski organ u postupku redovnog inspekcijskog nadzora. U daljnjem tekstu nadležni inspekcijski organ je dužan da izvjesti nadležni organ jedinice lokalne samouprave samo u slučaju ako nisu otklonjeni eventualni nedostaci i ako je izrečena odgovarajuća sankcija.

Postavljamo pitanje da li i na koji način će nadležni organ znati da li su ispunjeni propisani uslovi, da li je i kada izvršena provjera izjave, ili se u daljnjim aktivnostima podrazumijeva da poslovni subjekt ispunjava uslove.

U članu 25. dodati tačku f. - Izjavu o ispunjavanju minimalno tehničke opremljenosti

Obzirom na činjenicu da članovi 24. i 25. govore o izdavanju rješenja kojim se odobrava obavljanje djelatnosti, član 26. ne može nositi naslov „Sadržaj rješenja o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti putničke agencije“ jer se radi o sasvim dva različita akta.

Član 33.

Iz stavova (1) i (2), te izuzetka propisanim stavom (3) nejasno je da li organizator turističkog putovanja može biti samo pravno lice ili to može biti i fizičko lice registrovano kod nadležnog organa.

Ovo pitanje se nameće i ako se u obzir uzmu i odredbe članova 24. i 25.

Član 40.

Stavom (2) ovog člana propisano je da organizator putovanja kome je oduzeta Licenca može nastaviti da obavlja djelatnost posrednika, što mislimo da nije u redu. Obzirom da je postojao

razlog za oduzimanje licence smatramo da taj poslovni subjekt ne može nastaviti obavljati tu djelatnost bez obzira na oblik organizacije.

U poglavlju V- TURISTIČKI VODIČ, TURISTIČKI PRATILAC, TURISTIČKI ANIMATOR,

Treba ugraditi odredbu vezanu za lokalne turističke vodiče, koji bi polagali stručni ispit na nivou kantonalnog organa nadležnog za poslove turizma, a pružanje usluga bi se svelo na područje lokalne samouprave.

Za poglavlje VI - USLUGE U TURIZMU nemamo nekih konkretnijih primjedbi jer se nadamo da će se podzakonskim aktima riješiti one najbitnije stvari, način i uslovi za pružanje usluga te postupci i uslovi za pribavljanje odobrenja za obavljanje tih usluga. Ovo se posebno odnosi na turističke usluge u ruralnom turizmu. U koji registar treba biti upisano seosko domaćinstvo, ko određuje da određeno seosko domaćinstvo može biti organizirano kao turističko-seoska privreda i sl.

Sa poglavljem VII - PROMOCIJA I UNAPREĐENJE TURIZMA se uopšte ne možemo saglasiti jer je ponuđeni koncept u potpunoj suprotnosti sa onime što je jedno vrijeme egzistiralo na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine i što egzistira na najvećim područjima Federacije Bosne i Hercegovine (Sarajevski kanton, Tuzlanski kanton i HNK) i daje određene pozitivne rezultate u pogledu razvoja i promocije turizma. Ovako ponuđeno rješenje, bez bilo kakvog vida obaveunog doprinosa, u značajnoj mjeri bi usporilo, pa i onemogućilo bilo kakav turistički razvoj, a posebno u slabo razvijenim sredinama koje posjeduju određene turističke potencijale, male budžete i razvoj turističkih potencijala bi postao potpuno marginalna stvar.

Dio IX Registar turizma treba uraditi na način da to bude jedinstvena baza podataka na cjelokupnom prostoru Federacije Bosne i Hercegovine, koja bi se svakodnevno ažurirala, odnosno bazu bi opsluživali i podatke ažurirali sve one nadležne službe koje izdaju pojedina odobrenja za rad, a svi ostali subjekti sve do federalnog nivoa bi imali uvid u svaku novu prijavu odnosno odjavu. Ovdje bi urnek mogla poslužiti baza, odnosno registar poljoprivrednih gazdinstava koji je uspostavilo Ministarstvo poljoprivrede.

U dijelu X Upravni nadzor u članu 89. izmjeniti tekst u smislu da pored Federalne uprave za inspeksijske poslove, inspeksijski nadzor provodi Kantonalna uprava za inspeksijske poslove i lokalni inspeksijski ograni i sve to u daljnjem tekstu skratiti na riječi: nadležni inspektor.

ZAKLJUČAK: Predloženi tekst Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine je puno bolji od prethodnog teksta Nacrta zakona, ali smatramo da i ovaj ima puno nedorečenosti na koje smo pokušali ukazati i kroz ove primjedbe, prijedloge i sugestije i za koje smatramo da se mogu i trebaju otkloniti.

Posebno smo zabrinuti za sistem organizovanja i funkcionisanja Turističkih zajednica jer bez nekog vida obaveznog članskog doprinosa, ovako postavljen sistem ne može adekvatno funkcionirati. Spremni smo da zajedničkim snagama nademo odgovarajući modus, ali bar u prelaznom periodu mora postojati neki vid obaveznog finansiranja, jer samo tako možemo očekivati da turizam ima neku razvojnu komponentu, te da isti bude adekvatno promovisan, a sve sa svrhom ostvarivanja odgovarajućih ekonomskih efekata. S tog aspekta ne možemo biti saglasni sa predloženim rješenjem.

DOSTAVLJENO:

☒ naslovu

☐ a/a

MINISTAR

Hamza Bešić, dipl.pravnik

Broj: 05-02-404/22
Travnik, 24.01.2022. godine

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA
Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Primljeno: 23.01.2022		
Org. jed.	6. j	Priloga
06 11-02-18-250/20		

06 - 02-22-493 /16

06

Predmet: Dostava mišljenja na Nacrte Zakona

Poštovani,

U prilogu akta dostavljamo Vam Zaključke Vlade Srednjobosanskog kantona u kojem je prihvatila Mišljenje Ministarstva privrede na Nacrt Zakona o turizmu i Nacrt Zakona o boravišnoj taksi u Federaciji Bosne i Hercegovini.

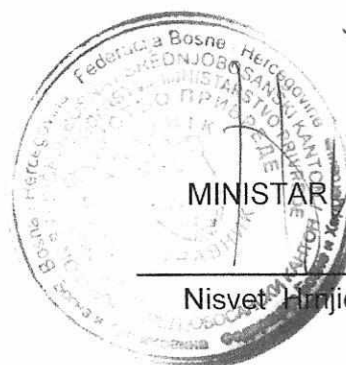
U prilogu:

1. Zaključak na mišljenje Nacrta zakona o turizmu u F BiH, broj 01-04.1-304/22-40
2. Zaključak na mišljenje Nacrta zakona o boravišnoj taksi u F BiH, broj 01-04.1-304/22-41

Sa poštovanjem,

Dostavljeno:

- 1x naslovu
- 1x a/a

MINISTAR

Nisvet Hrnjić

352

06

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SREDIŠNJA BOSNA/SREDNJOBOSANSKI KANTON
VLADA KANTONA

Stručna služba

Broj: 15-04.1-304/22-40-1

Travnik: 25.1.2022.godina

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Primljeno:		
Org. jed.	25.01.2022	Priloga
06/1-02-18-230/20		

06-02-22-493/16

06

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

PREDMET: Mišljenja na nacрте zakona

- dostavljaju se

U privitku akta dostavljamo vam mišljenje Vlade Kantona Središnja Bosna na Nacrt zakona o turizmu u Federaciji Bosne i Hercegovine i na Nacrt zakona o boravišnoj taksi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Poštovanje.

Broj: 05-02-404/22

Travnik, 18.01.2022. godine

VLADA SBK
Ovdje

Predmet: Mišljenje na predložene tekstove Nacrta Zakona

U prilogu akta dostavljamo vam tekst Nacrta Zakona o turizmu u F BiH i tekst Nacrta Zakona o boravišnoj taksi u F BiH, na mišljenje.

Dostavljeno:

1x naslovu

1x a/a

MINISTAR

Nisvet Hrnjić

M. Hrnjić
19.1.2022

Na osnovi članka 31. Zakona o Vladi Kantona Središnja Bosna (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj 5/03- prečišćeni tekst i 14/03), Vlada Kantona Središnja Bosna, na 111. sjednici, održanoj 20. 01. 2022. godine, razmatrajući **Ad.40.**
Utvrdjivanje mišljenja na Nacrt zakona o turizmu u Federaciji Bosni i Hercegovini, donosi

ZAKLJUČAK

I.

Vlada Kantona prihvatila je mišljenje Ministarstva gospodarstva na Nacrt zakona o turizmu u Federaciji Bosni i Hercegovini i kao takvo se ima smatrati mišljenjem Vlade Kantona Središnja Bosna.

II.

Utvrdjeno mišljenje na Nacrt zakona o turizmu u Federaciji Bosni i Hercegovini dostaviti će se Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na daljnje postupanje.

Broj: 01-04.1- 304/22-40
Travnik, 20.01. 2022.

21-01-2022

PREDSJEDNIK VLADE KANTONA

Tahir Lendo, dipl.ing.

**za dostavljanje komentara i prijedloga na Nacrt zakona o turizmu u Federaciji
BiH i Nacrt Zakona o boravišnoj taksi u Federaciji BiH**

*U koloni **Opća zapažanja vezano za nacrt propisa** molimo upišite vaša zapažanja vezana za radni materijal koji se nalazi u procesu konsultacija i na koji vi dajete komentare. Ova zapažanja se mogu odnositi na potrebu donošenja propisa na koji dajete komentare, njegovo odnos sa drugim propisima koji direktno ili indirektno uređuju istu ili sličnu oblast, zatim redosljed članova u samom tekstu propisa i njihov eventualno drugačiji raspored, izostanak nekih nekih važnih odredbi i slično.*

<i>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</i>	MINISTARSTVO PRIVREDE SREDNJOBOSANSKOG KANTONA
1. NACRT ZAKONA O TURIZMU U F BiH <i>Opća zapažanja vezano za nacrt propisa</i>	1. Turizam kao privrednu granu treba definisati kroz 2 odvojena zakona (Zakon o turizmu i Zakon o turističkim zajednicama) Obrazloženje: Turizam je ozbiljna i perspektivna djelatnost koju treba detaljno zakonski urediti i ustrojiti a to se ne može kvalitetno urediti kroz ovaj jedan Nacrt Zakona koji ste vi predložili. Većina kantona u F BiH je uradila Zakon o turističkim zajednicama posebno a ne u sklopu Zakona o turizmu. 2. U Predloženom Nacrt Zakona (član 74.) u kojem su propisani prihodi turističkih zajednica nisu propisani prihodi koji bi se ostvarili od članskog doprinosa (članarine u TZ).

Obrazloženje:

Mišljenja smo da predloženi način financiranja neće biti dostatan (dovoljan) za rad i opstanak istih, kako općinskih, kantonalnih tako i Federalne turističke zajednice te predlažemo da se obavezno članski doprinos uvrsti u izvore financiranja. Sredstva prikupljena od članskog doprinosa raspodjeliti na način da 70% sredstava pripada općinskoj, 20% sredstava pripada kantonalnoj 10% sredstava pripada federalnoj turističkoj zajednici.

3. Ukoliko se ne osnuje općinska ili kantonalna turistička organizacija, sav prihod od članskog doprinosa ostaje kao prihod Federalne turističke zajednice (FTZ)

Obrazloženje:

Ukoliko prihod ostaje na računu FTZ, onda se ruši koncept razvoja turizma na lokalnoj zajednici i kantonima, odnosno predlažemo da se u ovim slučajevima sredstva koja su ubrana po osnovu članskog doprinosa, sa ovih općina budu vraćena u iznosu od 40% općinama koja bi se usmjerila za unapređenje turizma za općine.

4. U predloženom Nacrtu zakona (član 77, stav (1).) u kojem su propisani organi TZ F BiH predlažemo da se doda: Skupština i turističko vijeće.

Obrazloženje:

Skupština se formira od predstavnika kantonalnih turističkih zajednica te bi samim formiranjem Skupštine svi kantoni bili uključeni u planiranje i odlučivanje a sami time bi i zaštitili svoje interese u okviru FTZ. Turističko vijeće je izvršno tijelo skupštine i ono bi provodilo odluke skupštine.

5. U skladu člana III.4 stav (1). tačka k. Ustava F BiH, Kantoni imaju nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti.

		Obrazloženje: Iz dostavljenog teksta Nacrta Zakona jasno se vidi da se ovim zakonom u cjelosti reguliše pitanje turizma u F BiH, te da se prilikom izrade teksta Nacrta nisu poštovale gore navedene ustavne odredbe. 5. U dijelu teksta Nacrta u kojem se govori o planiranju i razvoju turizma, promociji, kantoni nisu uključeni. Obrazloženje: Potrebno je jasno definisati nadležnosti kantona odnosno federacije za svaki ovaj segment	
Pojedinačni komentari na članove nacrta propisa			
Član 2.	Komentar	Dodati nove pojmove: 1. Prebukiranje (over-booking). 2. Uzanse u turizmu 3. Klasteri u turizmu	
	Obrazloženje	Navedeni pojmovi su potrebni da se bolje uredi rad subjekata u turizmu.	
Član 10.	Komentar	Dodati: Iza člana 10 dodati član 11. koji bi se zvao "Prostori od posebnog značaja za turizam"	
	Obrazloženje	Ovi članom bi se propisalo da Vlada može odlukom pojedine prostore proglasiti od posebnog značaja za razvitak turizma (kulturno-povijesna mjesta)	
Član 11.	Komentar	Dodati: - Iza člana 11. dodati član 12. koji bi se zvao "Koncesija"	
	Obrazloženje	Ovim članom bi data mogućnost da Vlada može prirodno dobro pogodno za izgradnju turističke infrastrukture odlukom dati na	

		korištenje putem koncesije.	
Član 27.	Komentar	Dodati: Iza člana 27 dodati član 28 koji bi se zvao "Jamčevina za aranžman"	
	Obrazloženje	Ovim članom bi organizator putovanja bio dužan da za svaki aranžman osigura jamčevinu kod banke radi naknade štete putniku(zbog stečaja, otkaza putovanja ili SI.)	
2. NACRT ZAKONA O BORAVIŠNOJ TAKSI U F BiH	Član 4.	U članu 4. ovog Nacrta Zakona stav (2) zamjeniti koji bi sada glasio: Ukoliko nije osnovana turistička zajednica općine/grada ili kantona, sredstva prikupljena na osnovu boravišne takse predstavljaju prihod Turističke zajednice F BiH s time da se 40% uplaćenih sredstava usmjeri na unapređenje turizma općine/grada iz kojih je uplaćena boravišna taksa.	
	Član 9.	Brisati. Obrazloženje: Visina boravišne takse mora biti jedinstvena za cijeli prostor F BiH.	
	Član 11.	U članu 11. ovog Nacrta Zakona procentualne iznose zamijeniti: a). 80% zamijeniti sa 70% b). 10% zamijeniti sa 20%	

Zaključak:

Mišljenja smo da ove naše primjedbe i sugestije trebete ugraditi u gore pomenute Nacrte Zakona, te ih tek onda uputiti u parlamentarnu proceduru kako bi dobili kvalitetnu zakonsku regulativu iz ovih oblasti.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA

Broj: 05-05-22-1190-2/20
Posušje, 21.01.2022. godine

454
Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Prihvaćeno:		
Org. jed.	01-02-2022	Broj
06-492-1 i 493-2/16		Priloga

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
FEDERALNO MINISTARSTVO
OKOLIŠA I TURIZMA
Ul. Hamdije Čemerlića br.2
71000 Sarajevo

06

Predmet: Odgovor na dopis, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 06-02-22-492-1,493-2/16-/21 od 22.12.2021. godine

Vezano za Vaš dopis broj i datum Veze, kojim tražite da vam damo mišljenje na doradeni Nacrt Zakona o turizmu u Federaciji Bosne i Hercegovine i Nacrt Zakona o boravišnoj taksi Federacije Bosne i Hercegovine, kao i mišljenja o fiskalnoj procjeni zakona s pripadajućim obrascem IFP-DA, u skladu sa Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona drugih propisa i akata planiranja na budžet, izvješćujemo Vas o slijedećem:

Skupština Županije Zapadnohercegovačke Odlukom o očitovanju na Nacrt Zakona o turizmu u Federaciji Bosne i Hercegovine broj: 01-02-2-XXIV-537/17 od 15. svibnja 2017. godine, očitovala se na način da ne prihvata Nacrt Zakona koje je dostavilo Federalno Ministarstvo okoliša i turizma („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke, broj:7/17), te je člankom 2. navedene Odluke predloženo da se adekvatno primjeni institut međusobnog dogovaranja između Federacije Bosne i Hercegovine i županija u oblasti turizma poštujući ovlasti županija, specifičnu situaciju u pojedinim županijama i potrebu za fleksibilnošću u provedbi, što je Ustavom Federacije BiH zajamčeno, a do danas nije primijenjeno, te uzimajući u obzir da su ova dva zakona usko vezana odnosno drugim riječima Zakon o boravišnoj pristojbi Federacije Bosne i Hercegovine temelji se i proizlazi iz Zakona o turizmu u Federaciji Bosne i Hercegovine ne možemo Vam dati pozitivno mišljenje na ova dva Zakona niti na izjave o fiskalnoj procjeni istih.

Napomena:

Na području Županije Zapadnohercegovačke primjenjuje se Zakon o turizmu u Županiji Zapadnohercegovačkoj („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke broj: 20/19).

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Pismohrana

Ministar
Dario Sesar

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA POSAVSKA

Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja

Tel/fax: 031/762-701, tel. 031/763-439

Bosna i Hercegovina

Federacija Bosne i Hercegovine

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Broj: 09-18-05-2/22

Odžak, 24.01.2022. godine

Primljeno: 04.02.2022		
Org. jed.	Broj	Priloga
06-02-22-1341/16-1/20		

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA
I TURIZMA

Predmet: Mišljenje na Nacrta Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine,
dostavlja se;

06

Na temelju Vašeg akta broj: 06-02-22-1341/16-1/20 od 22.12.2021. godine, u kojem ste tražili mišljenje na „Nacrt Zakona o turizmu Federacije Bosne i Hercegovine“ (u daljem tekstu: Zakon), a u cilju davanja doprinosa za donošenje što kvalitetnijeg propisa, Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja (u daljem tekstu: Ministarstvo), dostavlja vam sljedeće:

1. Ministarstvo predlaže dopunu definicije turističke djelatnosti koja se spominje u članku 2. b) te da glasi: „Turistička djelatnost, u smislu ovog Zakona, pružanje je usluga putničkih agencija, usluga turističkih profesija (turistički vodič, turistički pratitelj, turistički animator), pružanje usluga u različitim oblicima turizma, usluga turističkih zajednica te pružanje drugih turističkih usluga, kao i posredovanje u turističkom prometu.“ -zbog jasnijeg definiranja i obuhvaćanja svih aktera koji sudjeluju u turističkoj djelatnosti.
2. Ministarstvo predlaže izmjenu i dopunu definicije putnička agencija koja se spominje u članku 2. c) te da glasi: „Putničkom agencijom, u smislu ovog Zakona, smatra se gospodarsko društvo kao pravna osoba upisana u sudski registar, odnosno fizička osoba-obrtnik registrirana u skladu s važećim zakonom o obrtu FBiH, ili njihova organizacijska jedinica, koje pružaju usluge organiziranja, posredovanja i pružanja drugih usluga vezanih uz putovanje i boravak turista.“ – zbog jasnijeg definiranja pojma putnička agencija.
3. Ministarstvo predlaže brisanje članak 5. (3) koji glasi: „Strategija se izrađuje na osnovu propisa iz članka 4. stav (1) ovog zakona.“ zato što se u članku 4. (1) ne spominju propisi na temelju kojih se izrađuje Strategija razvoja turizma Federacije BiH, nego se definira što obuhvaća planiranje i razvoj turizma.
4. U članku 14. (subjekti koji mogu obavljati turističku djelatnost) nisu navedene fizičke osobe kao npr. turistički vodič ili vlasnik seoskog domaćinstva koje također mogu obavljati turističku djelatnost, te Ministarstvo predlaže dodavanje novog stavka u članku 4. koji će glasiti: „Pod uvjetima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na temelju ovog zakona određene turističke usluge mogu pružati i fizičke osobe.“
5. U članku 22. (5) c) koji glasi: „da zna najmanje jedan svjetski jezik“ – nije definirano što se smatra potvrdom o dokazivanju znanja najmanje jednog svjetskog jezika, te Ministarstvo predlaže dodavanje novog stavka koji će glasiti: „Dokazom iz stavka (5) c) smatra se:
 - a) uvjerenje škole ili druge institucije koja se bavi obučavanjem stranih jezika bez obzira na to nalaze li se u BiH ili izvan nje;
 - b) uvjerenje fakulteta (o provjeri znanja jezika, položenom ispitu stranog jezika tijekom školovanja) ili druga isprava fakulteta (ovjerena kopija upisnice/indeksa) koja potvrđuje poznavanje ili znanje jezika, odnosno položene ispite stranih jezika;

- c) diploma ili druga isprava koja potvrđuje stečeno zvanje ili zanimanje koje je neposredno u svezi sa znanjem stranog jezika (npr. profesora jezika, jezičnog prevoditelja, asistenta prevoditelja i sl.);
- d) diploma završenog fakulteta ili stečenog znanstvenog zvanja u BiH ili u inozemstvu na osnovi koje se nedvosmisleno može utvrditi da je spomenuto školovanje u cjelini ili u pretežnom dijelu završeno na stranom jeziku.“
6. U članku 24. (1) nejasno je koji nadležni organ (tijelo) izdaje Rješenje kojim se odobrava obavljanje turističke djelatnosti.
- Je li to nadležno općinsko/gradsko tijelo za fizičke osobe-obrtnike koji se tamo registriraju ili je to nadležni sud ako se radi o pravnim osobama registriranim u sudu ili je to nadležni organ jedinice lokalne samouprave kako se kasnije navodi u stavku (7) i (8) istog članka.
7. U članku 24. (2) uočena je pogreška u pozivanju na članak 14. (2), treba da stoji članak 15. (2).
8. U Poglavlju X - Kaznene odredbe ovog Zakona propisane su prekršajne kazne. Stav Ministarstva je da se kazni bilo koje neispunjavanje zakonskih obveza, ali s našeg gledišta kazne u kaznenim odredbama ovog Zakona su neprimjereno visoke. Uloga kazni trebala bi biti u odvraćanju, a ne samo u kažnjavanju, stoga Ministarstvo predlaže smanjivanje iznosa te propisivanje primjerenijih kazni u skladu s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.
9. Ministarstvo predlaže lektoriranje Zakona i ispravljanje nastalih greški u Zakonu koje su nastale prilikom tipkanja teksta.

Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja je mišljenja da je Nacrt Zakon o turizmu Federacije BiH, dobra osnova za utvrđivanje prijedloga i konačnog teksta Nacrta Zakona, uz uvažavanja prethodno navedenih primjedbi i prijedloga ovog Ministarstva.

Zahvaljujemo na suradnji.
S poštovanjem,

MINISTAR

Dragutin Žikić, dipl.ing.stroj.